

Stichting De Noord-Hollandse Molenfederatie

Jaarverslag 2019

Secretariaat:

Gerard van Beusekom
Kloet 77, 1713 VD Obdam
06-26365593

info@molensnh.nl

Website:

www.molensnh.nl

de Noord-Hollandse

MOLENFEDERATIE

Secr. Kloet 77
1713 VD OBDAM

Op de voorpagina:

Molen De Ceres in Bovenkarspel werd in de oudejaarsnacht geteisterd door een grote brand. Op de afbeelding de molen in de ochtend van nieuwjaarsdag. De foto is waarschijnlijk gemaakt door Theo Vlaar.

Inleiding

Met genoegen presenteert de Noord-Hollandse Molenfederatie haar jaarverslag over het jaar 2019. Een jaar dat, helaas, op de valreep werd afgesloten met beelden, die je liever niet op je netvlies krijgt: een molen waar de vlammen uitslaan. Oorzaak vrijwel zeker het afschieten van vuurpijlen in de nabijheid van de molen. Een nachtmerrie waarvan zonder twijfel elke molenaar wakker ligt in de nacht van oud en nieuw, maar die dit keer in Bovenkarspel realiteit werd. De molen kan waarschijnlijk, deels met gebruikmaking van het nog redelijk intact zijnde achtkant de en als er voldoende middelen beschikbaar komen, gerestaureerd worden. Voor de Noord-Hollandse Molenfederatie is de brand (net als voor vereniging De Hollandsche Molen) in ieder geval aanleiding om richting gemeenten een offensief te starten met het oog op het instellen (en handhaven) van een vuurwerkvrije zone rond molens.

Gelukkig kunnen we ook melding maken van positieve zaken: zo kon de federatie de uitkomsten van het onderzoek van de SESAM Academie onder molenorganisaties naar hun wensen op het punt van aanwending van het legaat van Leegwater presenteren en werden daarover besluiten genomen, konden we reageren op een eerste, ambtelijke versie van de provinciale omgevingsverordening en werd een aanvang gemaakt met een uitgebreide notitie over de molenbiotoop en de bescherming daarvan, o.a. met het oog op de Nieuwe Omgevingswet.

En natuurlijk was er ook weer de Noord-Hollandse Molencontactdag. Dit jaar waren op 5 oktober we te gast bij burgemeester Mans in de gemeente Castricum en bij de Stichting Uitgeester en Akersloter Molens.

Het gemeentehuis van Castricum, waar het ochtenddeel van de molencontactdag plaatsvond

Brand verwoest molen Ceres in Bovenkarspel, oorzaak vrijwel zeker vuurwerk

Vuurwerk heeft tijdens de laatste jaarwisseling rampzalige gevolgen gehad voor korenmolen Ceres in Bovenkarspel. De schade aan de molen is groot, het enige positieve is dat het skelet nog redelijk intact is. Dat is zeker ook te danken aan het adequate optreden van de brandweer, die wist waar ze zich bij het bestrijden van de vuurzee op moest richten. Een domper wel voor de vele vrijwilligers die bij deze molen, die in eigendom en beheer is bij Stichting De Westfriese Molens, betrokken zijn. En een schok voor de medewerkers van zorgbakkerij De Molenwiek, die zijn meel betreft van molen Ceres. Het probleem met een dergelijke brandschade is dat vrijwel niet te achterhalen wie de veroorzaker is, reden waarom het verhalen van deze schade niet mogelijk is. En dat betekent dat de premies voor het verzekeren van, in dit geval, molens daardoor sterk omhoog gestuwd worden. Het is eigenlijk onbegrijpelijk dat overheden niet massaal voorzien in een verbod op het gebruik van vuurwerk in de nabijheid van molens. In het ontwerp van de provinciale Omgevingsverordening is bijvoorbeeld wel een verbod opgenomen op het gebruik van vuurwerk in stiltegebieden, dan zou een verbod op vuurwerk bij molens toch ook moeten kunnen. De Noord-Hollandse Molenfederatie zal zich de komende tijd inzetten om een dergelijk verbod, linksom of rechtsom, tot stand te brengen.

De Ceres dreigt volledig in vlammen op te gaan
Foto Facebook Brandweerpost Stede Broec

Wat resteert na het sein brand meester
Foto Theo Vlaar

Restauratiesubsidies

Ieder jaar stelt de provincie Noord-Holland een flink bedrag aan subsidie – dit jaar 5 miljoen – beschikbaar als bijdrage aan de instandhouding van monumentaal erfgoed. Ook molenorganisaties kunnen een beroep doen op deze subsidie. In 2019 heeft alleen Schermer Molens een aanvraag voor deze subsidie ingediend, ten behoeve van de restauratie van ondermolen D bij Schermerhorn. De aanvraag van de stichting is ook gehonoreerd: er is een bedrag van ruim € 90.000,-- toegekend. Ondermolen D is de molen die hoort bij het molenmuseum van Schermer Molens. Bezoekers kunnen er zien hoe poldermolens werken en hoe mensen vroeger woonden in de molen. En natuurlijk zijn deze poldermolens onlosmakelijk verbonden met de totstandkoming van De Schermer als 17^e-eeuwse droogmakerij.

Ondermolen D (museummolen Schermer Molens), met daarachter ondermolen C en links in de verte poldermolen O

In ons jaarverslag van 2017 meldden wij dat in de subsidieregeling, na een pleidooi van de NH Molenfederatie, speciaal voor molens, weer een minimumsubsidiebedrag van € 5000,-- was opgenomen, waardoor molens eerder in aanmerking kwamen voor een tegemoetkoming. Vanwege kritische opmerkingen in een rapport van de Randstedelijke Rekenkamer over dubbelfinanciering van dezelfde activiteiten (vanuit een rijksregeling voor monumenten en deze provinciale regeling) is met ingang van 2019 het minimumsubsidiebedrag voor restauraties gebracht op € 35.000,-- . Het is niet duidelijk of het aantal aanvragen voor deze subsidieregeling in 2019 daarom beperkt bleef tot maar één, maar de Noord-Hollandse Molenfederatie blijft de effecten van deze bijstelling van de regeling volgen.

Onderhoudssubsidies

De provinciale subsidieregeling voor het onderhoud van molens voorziet in een bijdrage van € 5.300,-- ineens per molen voor de periode 2018-2020 (omgerekend ruim € 1.700,-- per jaar). Eind komend jaar loopt deze regeling af. Het is uiteindelijk afhankelijk van de goedkeuring van Provinciale Staten, maar te verwachten is dat de regeling wordt voortgezet voor een volgende periode van drie jaar.

Voor de Noord-Hollandse Molenfederatie gelden daarbij drie aandachtspunten, waarvoor zij zich sterk zal maken:

- Indexering van de regeling. Die geldt bijvoorbeeld wel voor provinciale subsidies voor het beheer van natuurterreinen en agrarisch natuurbeheer: jaarlijks worden die aangepast op basis van de consumentenprijsindex van het CBS. Tot nu toe is dat niet het geval voor de onderhoudssubsidie voor molens. Het belang van indexering voor molens is evident: terwijl het subsidiebedrag gelijk blijft zijn de kosten van onderhoud in de afgelopen jaren gestegen. En dit terwijl molenorganisaties vaak toch al moeten puzzelen om financieel de eindjes aan elkaar te knopen.

- Niet subsidiabele kosten zoals verzekeringen. Premies voor brandschadeverzekeringen vormen een behoorlijke kostenpost en die premies gaan naar verwachting weer verder stijgen na de grote brand bij molen Ceres in Bovenkarspel (zie hierboven).
- Het belang van deze regeling, die vooral besteed wordt aan relatief omvangrijkere werkzaamheden zoals schilder- en rietwerk, mag niet onderschat worden. Juist deze werkzaamheden zijn onontbeerlijk voor een goed onderhoud van molens.

Recreatie en toerisme

De Nationale Molendag op 11 en 12 mei, een initiatief van vereniging De Hollandsche Molen, was weer een goed bezochte dag. Het prachtige weer droeg daar zeker aan bij. Ook in Noord-Holland was een groot aantal molens van de partij en open, vaak met allerlei activiteiten. Landelijk was er opnieuw een stijging van het aantal bezoekers, in totaal zo'n 130.000. Ook tijdens de Open Monumentendagen op 14 en 15 september waren veel molens in Noord-Holland toegankelijk voor het publiek.

Naast deze topdagen als het gaat om de publieksbelangstelling voor molens ondernemen molens ook door het jaar heen allerlei activiteiten om mensen te trekken. Zo vierde molen De Nachtegaal in Middenbeemster dit jaar haar 350-jarig bestaan met, naast een interessant symposium voor de doorgewinterde (Noord-Hollandse) molenliefhebber, allerlei activiteiten voor jong en oud, waaronder het beschilderen door schoolkinderen van de molenzeilen. Molen De Krijgsman in Oosterblokker heeft een reputatie hoog te houden waar het gaat om het bakken van oliebolletjes en appelbeignets rond de jaarwisseling. Molen De Herder in Medemblik organiseert jaarlijks een fantastisch Halloweenpektakel en in de zomermaanden een markt met streekproducten. Een bezoek aan Haarlem is niet compleet zonder een rondleiding door de prachtig aan het brede water van het Spaarne gelegen molen De Adriaan. Een absolute toeristische trekpleister, deze stellingmolen, die door zijn grote hoogte door de eeuwen heen een van de markantste bouwwerken van Haarlem was. En bij de Zijper Molens werd alweer de derde Zijper Molendag gehouden, een unieke gelegenheid waarbij ook de bewoonde poldermolens te bezoeken zijn.

Kortom, er valt, het jaar rond, veel te doen bij de molens in Noord-Holland. Zie bijlage 1 voor een selectie van activiteiten.

Ontwerp provinciale omgevingsverordening

In 2018 heeft de provincie Noord-Holland de Nieuwe Leidraad Landschap en Cultuurhistorie vastgesteld, geldend voor het landelijk gebied van de provincie. Daarin zijn alle molens in Noord-Holland met hun molenbiotoop vastgelegd en gevisualiseerd in kaarten. Ook is in de Leidraad een definitie en omschrijving van de molenbiotoop opgenomen, inclusief te hanteren hoogten en afstanden (zie bijlage 3). Met betrekking tot het beschermingsniveau is de molenbiotoop opgenomen als "Ontwikkelpincipe", dat wil zeggen dat alleen goed gemotiveerd mag worden afgeweken van de regels die gesteld zijn. De juridische doorwerking van de Leidraad is verankerd in de provinciale Ruimtelijke Verordening in artikel 15.

Mei vorig jaar werd de Noord-Hollandse Molenfederatie in de gelegenheid gesteld om te reageren op een eerste, ambtelijk concept van de provinciale omgevingsverordening, die onder gelding van de Omgevingswet de provinciale ruimtelijke verordening gaat vervangen. In die reactie heeft de NH Molenfederatie gepleit voor het overnemen van de bepalingen uit de Leidraad en voor het beter vindbaar maken van deze bepalingen en de daarbij horende kaarten.

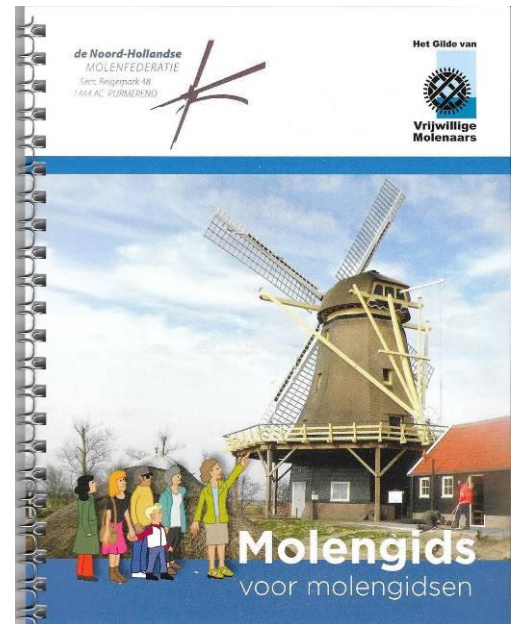
Uiteraard zal de federatie ook dit ontwerp aan een kritische beschouwing onderwerpen, ook om te checken wat met onze suggesties ten aanzien van het ambtelijk concept is gedaan.

Het molengidsenproject

In 2016 heeft de Noord-Hollandse Molenfederatie, samen met de provinciale afdeling van het Gilde van Vrijwillige Molenaars, een cursus voor molengidsen ontwikkeld. Met de opgedane kennis zijn molengidsen beter toegerust om bezoekers in hun molen rond te leiden. In de cursus wordt aandacht geschonken aan de geschiedenis en de techniek van de molen, aan de veiligheid en uiteraard aan het rondleiden zelf.

Het streven is naar het geven van twee cursussen per jaar. In januari werd de cursus met goed gevolg afgesloten door 21 cursisten. Helaas kon de cursus die we in het najaar hadden willen organiseren door omstandigheden niet doorgaan. Hopelijk kan dat in 2020 weer wel, er zijn altijd wel weer nieuwe rondleiders die belangstelling hebben. Behalve een certificaat van deelname, uitgegeven door de Noord-Hollandse Molenfederatie, ontvangen de cursisten de handreiking "Molengids voor molengidsen". Deze is inbegrepen bij de cursus.

In totaal hebben sinds de start in 2016 bijna 100 personen de cursus gevolgd, dus die voorziet zeker in een behoefte.

De Nieuwe Omgevingswet

Naar verwachting treedt per 1 januari 2021 de Nieuwe Omgevingswet in werking. Deze wet raakt ook het belang van molens, met name waar het gaat om (het respecteren van) de molenbiotoop. Overheden zoals provincies en gemeenten ontwikkelen in het kader van deze wet een nieuwe omgevingsvisie, een nieuw omgevingsplan en een omgevingsverordening.

Eind 2018 en begin 2019 heeft de Noord-Hollandse Molenfederatie twee informatieavonden verzorgd over de Omgevingswet. Daar bleek veel belangstelling voor.

In de loop van 2019 werd een aanvang gemaakt met een uitgebreide notitie over de molenbiotoop. Daar was ook uit het molenveld op aangedrongen in het kader van de discussie over de aanwending van het legaat van Leegwater (zie hierna). De notitie dient mede om richting provinciale en gemeentelijk overheid het belang van de bescherming van de molenbiotoop te onderstrepen en dit vertaald te krijgen in toekomstige omgevingsplannen. De notitie zal in de loop van 2020 het licht zien.

Het legaat van Leegwater: onderzoek en besluitvorming.

In het voorjaar van 2019 heeft het Dagelijks Bestuur zich gebogen over de aanbevelingen in de eindrapportage van het onderzoek door de SESAM Academie. Die aanbevelingen betroffen het verbeteren van de zichtbaarheid van de Noord-Hollandse Molenfederatie, de uitwisseling van kennis en ervaring door het gericht organiseren van workshops, lezingen en bijeenkomsten rond specifieke thema's en – concreet – het inrichten van een (deeltijd) consulaire functie (molenconsulent) binnen de federatie. In de vergadering van het Algemeen Bestuur in april vond daarover besluitvorming plaats. Dat leidde tot de volgende voornemens:

- het verbeteren van de communicatie, o.a. website en presentatiemateriaal
- het aanstellen van een tijdelijke parttime molenconsulent, voor de duur van maximaal drie jaar, die zich specifiek gaat bezighouden met de volgende thema's:
 - o contact leggen met molenorganisaties/eigenaren die geen lid zijn van de Noord-Hollandse Molenfederatie, teneinde het aantal leden uit te breiden

- het bieden van ondersteuning, op verzoek, aan de leden
- het organiseren van (thema)bijeenkomsten

In het najaar is de procedure opgestart om de tijdelijke molenconsulent te werven.

De molencontactdag

Ook dit jaar waren de weergoden ons gunstig gezind en reisden we onder een (nog) waterig zonnetje af naar de gemeente Castricum, waar we met ons gezelschap van ruim honderd personen in het gemeentehuis werden ontvangen door burgemeester Toon Mans.

Burgemeester Mans verwelkomt de aanwezigen

In gesprek met enkele deelnemers

Na zijn welkomstwoord gaf federatievoorzitter Peter Tange het woord aan gedeputeerde Zita Pels, die speciaal voor de uitreiking van de Noord-Hollandse Molenprijzen naar deze bijeenkomst was gekomen. In haar toespraak toonde zij zich een warm pleitbezorger van het cultureel erfgoed in Noord-Holland, met de molen als een iconische representant daarvan. Ook prees zij de inzet van de vele vrijwilligers vanwege hun onmisbare bijdrage aan de instandhouding daarvan.

Vervolgens ging zij over tot de uitreiking van de prijzen, die dit jaar aan drie “allround molenaars” ten deel waren gevallen. Na ook nog met de prijswinnaars op de foto te zijn gegaan (zie hieronder) nam mevrouw Pels afscheid en vertrok naar een volgende afspraak.

In de pauze werd een door Co Kremer, 2^e penningmeester van de SUAM, gemaakte video vertoond over de geschiedenis van de SUAM en haar molens.

Na de pauze maakte Gijs van Reeuwijk, oprichter en eigenaar van bureau van Reeuwijk Bouwmeester en zelf ook gediplomeerd molenaar, het gezelschap enigszins wegwijs in de tak van wetenschap met die moeilijke naam, dendrochronologie. Dat is de wetenschapsdiscipline die zich bezighoudt met het dateren van houten voorwerpen of archeologische vondsten aan de hand van in het hout herkenbare groeiringen. Met behulp van dendrochronologisch onderzoek aan de balken van het achtkant is al van diverse molens, met name in het noorden van onze provincie, komen vast te staan dat ze (nog) ouder waren dan al werd verondersteld.

Onder andere De Lastdrager in Hoogwoud en De Groenvelder in Groenveld blijken uit het begin van de zestiende eeuw te stammen. Het laten uitvoeren van zo'n onderzoek kan dus zomaar een interessante draai geven aan “het verhaal” van de molen. Voorzitter Tange prees de heer van Reeuwijk voor de wijze waarop hij deze complexe materie op een begrijpelijke en ook aanstekelijke wijze voor het voetlicht had gebracht.

Gijs van Reeuwijk ontvangt een attentie na zijn voordracht over dendrochronologie

En toen was het alweer de beurt aan Eric Zwijnenberg, met zijn jaarlijkse presentatie van het wel en wee van de 158 molens in Noord-Holland. Voor de vijftiende keer alweer passeerden de Noord-Hollandse molens de revue en iedereen gaat daar altijd even goed voor zitten. Om kennis te nemen van wat zich in de Noord-Hollandse molenwereld heeft afgespeeld, maar natuurlijk ook een beetje om te zien of en hoe de “eigen” molen in beeld komt.

Toen alle molens aan bod waren geweest, sloot Peter Tange de ochtend af met een dankwoord aan burgemeester Mans en de medewerkers van de gemeente en aan de organisatoren van deze dag. In het bijzonder bedankte hij ook de mensen van de SUAM, de Stichting Uitgeester en Akersloter Molens, voor hun bijdrage en voor het openstellen en bemensen van hun molens tijdens het middagdeel.

Na de lunch, aangeboden door de gemeente Castricum werden de aanwezigen verdeeld over twee bussen en werd een bezoek gebracht aan de molens De Kat, De Dorregeester en De Oude Knegt. Bij deze laatste molen werd de dag met een borrel en een hapje in een heerlijk zonnetje werd afgesloten.

Afsluiting bij De Oude Knegt

Theo Visser en Joop van Vliet waren ook van de partij

De Molenprijzen

Zo vertrouwd als we na enkele jaren geraakt waren aan een uitreiking met gedeputeerde Jack van der Hoek, zo blij waren we ook dat mevrouw Zita Pels, de nieuwe gedeputeerde van – onder andere – Cultuur en Erfgoed, bereid was het stokje van hem over te nemen en deze traditie voort te zetten. Thema van de molenprijzen dit jaar was “multifunctioneel of allround molenaarschap” en uit een flink aantal inzendingen en voordrachten had de jury er drie gekozen, te weten Joyce Beneker, molenaar op de molen van de Schoterveenpolder, Tom Kreuning, molenaar op Strijkmolen D in Oudorp en Suzanne Jong en Rob Basten van de Twuyver Molen in Sint Pancras.

Wel overigens met een kanttekening:

Gedeputeerde Zita Pels leidt uitreiking molenprijzen in Rob Basten en Suzanne Jong met zoon Casijn

Uit het juryrapport: "Deze drie vrijwillige molenaars vormen slechts het topje van een ijsberg. Een groot aantal vrijwillige molenaars is in touw om het draaien en malen van molens mogelijk te maken. Nog grotere aantallen vrijwilligers helpen bij het klein onderhoud van molens, als molengids bij ontvangst van publiek of in bestuurlijke functies. Het komt steeds meer aan op teamwerk."

De winnaars ontvingen een oorkonde en een kleine geldprijs. De jury van de Molenprijzen bestond uit Aagje Zeeman, wethouder in de gemeente Beemster, Greet Blokker en Willem Rol, beiden lid van het Dagelijks Bestuur van de Noord-Hollandse Molenfederatie, en Eric Zwijnenberg, alom bekend in de molenwereld. De jury werd ondersteund door Gerard van Beusekom, secretaris van de Noord-Hollandse Molenfederatie. Het hand gezette drukwerk van de oorkondes, op papier van molen De Schoolmeester, werd geleverd door Rob Over de Linden.

Zita Pels met de andere prijswinnaars, Joyce Beneker en Tom Kreuning

Bemalingsregeling

Het is al weer bijna twee jaar geleden, op 13 juni 2018, dat de Noord-Hollandse Molenfederatie officieel een advies overhandigde aan de dijkgraaf van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier om te komen tot een nieuwe regeling voor de inzet van poldermolens als hulpbemaling. Bij de samenvoeging van de waterschappen tot het huidige Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier was toegezegd dat de verschillende bemalingsregelingen zouden worden geïntegreerd tot één geharmoniseerde regeling voor het gehele gebied. Ondanks een gesprek met de toenmalig verantwoordelijke hoogheemraad eind 2018, waarbij een voorstel voor een regeling werd toegezegd, is daarna niets meer vernomen. Toch blijft de Noord-Hollandse Molenfederatie zich hier voor inzetten. En dat is alleszins redelijk, constaterend dat ook in het najaar van 2019 weer veel overtollig water met behulp van traditionele techniek is afgevoerd. In een artikel van de Noord-Hollandse Molenfederatie in het blad Molenpost viel te lezen dat bij hevige regenval in de periode september/oktober zeventien molens het Hoogheemraadschap hebben geholpen door meer dan een miljard liter water uit de polders van Noord-Holland te pompen. Zonder poldermolens geen droge voeten in Noord-Holland, in ieder geval niet overal!

De brochure en het advies kunt u bij ons nabestellen, via email info@molensnh.nl.

Bestuurszaken

De Noord-Hollandse Molenfederatie telde aan het einde van het verslagjaar 38 leden die samen 103 molens vertegenwoordigen. In het verslagjaar vergaderde het Dagelijks Bestuur 9 keer en kwam het Algemeen Bestuur 2 keer bijeen. De Molenfederatie is lid van De Hollandsche Molen en als zodanig

vanuit het Dagelijks Bestuur vertegenwoordigd in de adviesraad van deze vereniging. In 2019 is vanuit het Dagelijks Bestuur aan de twee vergaderingen van deze adviesraad deelgenomen. De Noord-Hollandse Molenfederatie heeft een eigen website, www.molensnh.nl. Deze website wordt beheerd door Eric Zwijnenberg.

Samenstelling Dagelijks Bestuur van de Noord-Hollandse Molenfederatie in 2019

In 2019 vonden geen wisselingen plaats in het Dagelijks bestuur van de Noord-Hollandse Molenfederatie. Wel heeft Willem Rol aangekondigd per april 2020 terug te zullen treden, na een lidmaatschap van drie keer vier jaar.

Per 31 december 2019 was de samenstelling van het Dagelijks Bestuur als volgt:

Peter Tange, voorzitter

Gerard van Beusekom, secretaris

Walter van Giesen, penningmeester

Rien Eykelenboom, lid

Willem Rol, lid

Greet Blokker, lid

Bijlage 1: Activiteiten bij molens in 2019 (selectie)

- 8 april: presentatie van educatieve programma's voor basisscholen in de Zaanstreek.
- 30 april: Amerikaanse fietsgroep "Bike and the Like" op bezoek bij Wieringer molens.
- Fietstochten langs bollenvelden in de Anna Palownapolder vanuit De Hoop in 't Zand.
- Bloeiend Zijpe fietstocht en de Bloeiend Zijpe wandeltocht langs bollenvelden en molens.
- 11 en 12 mei: Nationale Molendag van De Hollandsche Molen. Poldermolens namen op deze dag ook deel aan de Landelijke Gemalendag in samenwerking met de Noord-Hollandse Waterschappen, Hollands Noorderkwartier, Rijnland en Amstel, Gooi & Vecht en de Nederlandse Gemalenstichting.
- Korenmolen De Oude Knecht in Akersloot, kinderverjaardagen met pannenkoeken bakken.
- De Herder bij Medemblik: arrangementen met rondvaart met tuindersvlet in Medemblik.
- De Adriaan in Haarlem: arrangementen met vaartochten over grachten en het Spaarne.
- 30 juni: De Hoop in Wervershoof, zomerfestijn i.s.m. winkeliersvereniging.
- 14 juli: Ronde van de Westfriese Omringdijk, georganiseerd door Le Champion. Zij fietsen voor de West-Friese molens als het goede doel.
- 24 augustus: Wieringer molens namen deel aan Flora- en Visserijdagen op Wieringen.
- De Molen van Slooten en De Oude Knecht zijn ambassadeurs van het Noord-Holland pad.
- De Zandhaas in Santpoort: aangesloten bij de European Route of Industrial Heritage.
- 1 september: Schermer Maaldag, waarbij alle poldermolens voor het publiek waren geopend.
- 14 en 15 september: Open Monumentendagen.
- 28 september: Zaanse Molendag, open dag van industriemolens.
- 20 oktober: Zijper Molendag, open dag van poldermolens.
- 16 november: intocht van Sint-Nicolaas bij De Leeuw in Aalsmeer. Op 17 november bij De Gouden Engel in Koedijk. Daarna volgden er meer.
- 25 november: De Hoop bij Wervershoof in oranje gehuld om de internationale dag en campagne tegen geweld tegen vrouwen te steunen.
- December: olieballen afhaken bij o.a. korenmolens De Krijgsman in Oosterblokker en De Gouden Engel in Koedijk.

- 14 december: De Nachtegaal en Breidablick namen deel aan de kerstmarkt in Middenbeemster.
- 20 december: Midwintermalen in kerstsfeer bij korenmolen De Vriendschap in Weesp.

Bijlage 2: Molens die voor publiek zijn opengesteld (minimaal één of meer dagen per week).

1. Stichting tot Behoud van de Molen De Traanroeier: De Traanroeier, www.traanroeier.nl., te bezoeken via Museum Kaap Skil, www.kaapskil.nl.
2. Vereniging De Wieringer Molens: De Hoop (Den Oever) en De Onderneming (Hippolytushoef), www.dewieringermolens.nl.
3. Stichting Behoud Korenmolen van Zeeman: De Hoop ('t Zand), www.molentzand.nl.
4. Gemeente Bergen: Kijkduin (Schoorl), www.molen-kijkduin.nl.
5. Vereniging De Westfriese Molens: Molen van Waarland (Harenkarspel) en Ceres (Bovenkarspel), www.westfriesgenootschap.nl.
6. Stichting De Werverhoofse Molen: De Hoop (Wervershoof), www.werverhoofsemolen.nl.
7. Stichting Molen De Krijgsman: De Krijgsman (Oosterblokker), www.molendekrijgsman.nl.
8. Stichting De Medemblicker Meelmolen: De Herder (Medemblik), www.meelmolendeherder.nl.
9. Stichting Johannes Bos: De Gouden Engel (Koedijk), www.molen-degoudenengel.nl.
10. Stichting Korenmolen 't Roode Hert: 't Roode Hert (Alkmaar), via www.fermento.nl.
11. Particulier: Twuyvermolen (Sint Pancras), www.twuyvermolen.nl.
12. Schermer Molens Stichting: Ondermolen D (Schermerhorn) en De Otter (Oterleek), www.museummolen.nl.
13. Stichting Uitgeester en Akersloter Molens (SUAM): De Oude Knecht (Akersloot), www.suam.nl.
14. Stichting tot Behoud van De Nachtegaal: De Nachtegaal (Middenbeemster), www.nachtegaalbeemster.nl.
15. Molenstichting Zeevang: Etersheimerbraakmolen (Oosthuizen), via bezoekerscentrum De Breek, www.debreek.com.
16. Vereniging De Zaanse Molen: Het Jonge Schaap (www.hetjongeschaap.nl), De Kat (www.verfmolendekat.com), De Huisman, De Zoeker en De Bonte Hen (alle Zaanse Schans), De Bleeke Dood (Zaandijk), De Schoolmeester (Westzaan), www.zaanschemolen.nl.
17. Stichting Krijtmolen d'Admiraal: d'Admiraal (Amsterdam), www.krijtmolen.nl.
18. Stichting Molen van Sloten en Kuiperijmuseum: Molen van Sloten (Amsterdam), www.molenvansloten.nl.
19. Stichting Korenmolen De Zandhaas: molen De Zandhaas (Santpoort-Noord), www.molendezandhaas.nl.
20. Stichting Molen De Adriaan: De Adriaan (Haarlem), www.molendeadriaan.nl.
21. Stichting Cultureel Erfgoed Korenmolen De Eersteling: De Eersteling (Hoofddorp), www.eersteling.com.
22. Stichting Korenmolen De Leeuw: De Leeuw (Aalsmeer), www.molendeleeuw.nl.
23. Stichting korenmolen De Vriendschap: De Vriendschap (Weesp), www.weesperwieken.nl.
24. Gemeente Laren: De Molen van Laren.

Bijlage 3: De Molenbiotoop

Ruim 150 historische en in werking zijnde windmolens dragen in hoge mate bij aan het landschapsbeeld van Noord-Holland. De molens vormen het restant van de honderden windmolens die het landschap eens domineerden. Het zijn merendeels watermolens ten bate van de waterbeheersing in de polders (poldermolens), voor een kleiner deel industriemolens.

De molens staan verspreid door de hele provincie. De plek van de molen en het molentype dat men aantreft zegt iets over de geschiedenis van het landschap. Binnen dat landschap is de molenlocatie zo gekozen dat de molen optimaal kon functioneren. Op een aantal plaatsen is een historisch functionele groep bewaard gebleven, zoals in de polders Zijpe en Schermer. Ze getuigen daar van het ontstaan en waterstaatkundig beheer van deze polders. Langs de Zaan bij Zaandijk staat een groep van industriemolens die getuigt van het fabricageproces uit de periode van vóór het stoomtijdperk.

De landschappelijke en cultuurhistorische betekenis van de molens is groot. Vele zijn als Rijksmonument aangewezen. De algemene ambitie is om bij te dragen aan het zichtbaar houden van draaiende molens in het landschap. De molenbiotoop, de vrije ruimte rond de molen, is van fundamenteel belang voor de werking en het behoud van de molen. Deze dient zowel om de zichtbaarheid van de molen en de karakteristiek van de omgeving in stand te houden als om de windvang voor het daadwerkelijk functioneren te borgen. Binnen deze molenbiotoop mag bebouwing en begroeiing de windvang niet belemmeren.

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening gehouden worden met de molenbiotoop, de vrije ruimte rond molens. De 1:100 regel is hierbij uitgangspunt:

- binnen 100 meter rond de molen mag geen bebouwing hoger dan de onderste punt van de verticaal staand wiek worden opgericht. Beplanting mag niet hoger worden dan de onderste punt van de verticaal staande wiek;
- binnen 100 tot 400 meter rond de molen mag geen bebouwing hoger dan 1/100 van de afstand tussen bouwwerk en molen, gerekend van de onderste punt van de verticaal staande wiek worden opgericht. Beplanting mag niet hoger worden dan 1/100 van de afstand tussen beplanting en molen, gerekend van de onderste punt van de verticaal staande wiek.

Op de volgende pagina treft u een kaart aan van Noord-Holland waarop alle molens in die provincie met molenbiotoop zijn ingetekend.

Bijlage: Molenbiotopen | Provincie Noord-Holland

